

'Şeriat' değil 'teokrasi'

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

İslami çevreler yeni bir 'taktik' uygulayarak "Şeriata karşı olmak İslam'a karşı olmaktır" demeye başladı. Bunun nedeni halkın şeriatı, İslam ya da

'adalet'le özdeşleştirmesidir.

Oysa, 'şeriata karşı' olmak İslam'a karşı olmak değildir. İslam'ın bir din olarak özel hayatta benimsenmesine de nasıl uygulanacağına da kimse karışamaz. Üstelik bunu savunmak 'şeriat' yanlılarının değil demokrasi yanlılarının görevidir. İslam, eğer o alanda kalacaksa, devletle olan ilişkisinde de belli 'sözleşmeler' çerçevesinde uygulanacak ve yaşanacaksa sorun yoktur.

Bu durumda karşı çıkılan şey 'İslam' değil İslamiyettir; yani İslamizmdir ve aradaki fark şudur: İslam, bir inanç sistemi, dünyayı yorumlama eksenidir. Bir tür 'felsefe' gibi algılanabilir. Oysa, İslamiyet, kuralları belli, dışına çıkılması olanaksız bir ideolojidir. Toplumun ve devletin, bireysel yaşamın nasıl kurulması gerektiğini tanımlar. Kısacası, dinin siyasallaşması ve yönetselleşmesidir. Yani, toplumun ve devletin İslam'a, onun kurallarına ve ilkelerine göre düzenlenmesidir ki bu da teokratik devlete geçiştir. teokrasinin kabulüdür.

Teokrasi de yalnızca İslamiyetle ilgili değildir.

Herhangi bir din ya da inanç sistemi eğer toplumsal, kamusal alanı belirliyorsa o teokrasidir.

Öyleyse, şimdi laiklik (laisizm değil) yanlısı çevrelerin 'hayır' demeleri gereken şey, 'şeriat' değil İslamizmdir ve teokrasidir.

Tekrar edeyim, burada İslam'a bir karşı çıkış yoktur. Çünkü, bir insan İslam'ın temel ilkelerini kendi içinde benimseyebilir ama kamusal alanla özel alanın dinsel ilke ve kurallara göre düzenlenmesini istemeyebilir. Nitekim, Türkiye'de birçok insanın yaşadığı durum ve gerçek de budur ve eğer bu doğrultuda gidilirse, sanırım İslami kesimin tepkisi ve yarattığı kavram karmaşası önlenebilecektir. Çünkü, teokrasiye karşı olmak bir sisteme ve yönetsel ve siyasal İslamiyeti de içerecek biçimde tüm dinsel açılımlara karşı olmaktır. Doğrusu da budur! (İslam, İslamiyetten ayrı düşünülebilir mi başka bir tartışma konusudur.)

Şimdi sorunun daha karmaşık yanına gelelim.

Türkiye'de belli çevrelerin istediği laiklik değil, laisizmdir ki o da tıpkı İslamizm ya da teokrasi gibi dışlayıcı, 'dogmatik' ve dayatmacı bir anlayıştır. Bu durumda İslami kesimin karşı olduğu da eğer söyledikleri gibi demokrat iseler, laiklik değil laisizmdir. Gene aynı şekilde demokrasi yanlılarının da dinin özel hayatta nasıl yaşanması gerektiğini bile belirleyen bir laisizme karşı çıkması gerekir.

Eğer laisizm değil, istenen ve aranan şey laiklik olursa o takdirde bu, çoğulcu, katılımcı, özgürlükçü bir demokrasinin anahtarı olacaktır. Çünkü, laiklik ne devletle dinin birbirinden ayrılmasıdır ne de devletin dini denetlemesidir. Laiklik, bir özgürleşme alanı ve aşamasıdır. Kişinin kendi özel yaşamını dilediğince örgütleyebilmesidir.

Son bir nokta da şu: Gene daha önce değindiğim gibi laiklik bizde 'negatif' yani yukarıda öne sürdüğüm nedenlerden ötürü dışlayıcı bir mantıkla geliştirilmiştir. Belli kitleler ve yaklaşımlar kabul etmek gerekir ki laisizm anlayışı çevresinde dışlanmışlardır. Gerçekten de türban bunun simgesi olmuştur; çünkü, devlet kişinin nasıl giyinmesi gerektiğini bile laisizm çerçevesinde tayin etmiştir. Şimdi, geçilmesi gereken pozitif bir laiklik olmalıdır. Yani, dışlayıcı değil, tersine kapsayıcı bir tutum sergilenmeli, kişi, özel hayatının tercihini toplumsal alanda, başkalarını rahatsız etmemek koşuluyla dışa vurabilmelidir.

Eğer bu yapılırsa iki şey gerçekleşecektir: Bir, laiklik bir demokrasi koşulu olarak görüleceği için onun korunması maksadıyla darbeye çağrı çıkarılmayacaktır, iki, dinsel çevreler de bu laiklik - demokrasi özdeşliği etrafında demokrasinin olanaklarını demokrasiyi tahrip etmek için kullanamayacaklardır.

Öyleyse; karşı çıkılması gereken şeriat değil, teokrasidir.